

Број: 09/3.155-7/13
Дана: 25.02.2013. године

На основу члана 71. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број 73/10) Научно-наставно вијеће Факултета, на сједници одржаној 11.02.2013. године донијело је сљедећу

О Д Л У К У

о усвајању Извјештаја комисије за оцјену докторске дисертације

1.

Усваја се Извјештај комисије за оцјену докторске дисертације кандидаткиње мр Дијане Тица, под насловом **«ТРАГИЧНЕ ЈУНАКИЊЕ У ЕНГЛЕСКОМ РОМАНУ ДЕВЕТНАЕСТОГ ВИЈЕКА»**.

2.

Ментор код израде докторске дисертације био је др Зоран Пауновић, редовни професор Филолошког факултета у Београду.

3.

Саставни дио ове Одлуке је извјештај Комисије за оцјену докторске дисертације.

4.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

Достављено:

1. Именованом
2. Сенату
3. Рачуноводству
4. У досије

Д Е К А Н

Проф. др Младенко Сацак

**УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ**

Наставно-научном вијећу

**ИЗВЈЕШТАЈ О ОЦЈЕНИ УРАЂЕНЕ ДОКТОРСKE
ДИСЕРТАЦИЈЕ**

мр Дијане Тице под насловом „ТРАГИЧНЕ ЈУНАКИЊЕ У ЕНГЛЕСКОМ
РОМАНУ ДЕВЕТНАЕСТОГ ВИЈЕКА“

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

На основу члана 71. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број 73/10, 104/11 и 84/12), Наставно-научно вијеће Филолошког факултета на сједници одржаној 17.01.2013. године, донијело је одлуку број 09/3.1-9/13 о именовану Комисије за оцјену и одбрану урађене докторске дисертације мр Дијане Тице под насловом „ТРАГИЧНЕ ЈУНАКИЊЕ У ЕНГЛЕСКОМ РОМАНУ ДЕВЕТНАЕСТОГ ВИЈЕКА“ у саставу:

Др Зоран Пауновић, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, ужа научна област: енглеска и америчка књижевност; ментор и предсједник Комисије

Др Татјана Бијелић, ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Бањој Луци, ужа научна област: специфичне књижевности – англо-америчка књижевност; члан

Др Петар Пенда, ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Бањој Луци, ужа научна област: специфичне књижевности – англо-америчка књижевност; члан.

Након детаљног прегледа урађене докторске дисертације мр Дијане Тице, Комисија Наставно-научном вијећу Филолошког факултета Универзитета у Бањој Луци и Сенату Универзитета подноси следећи извештај:

1. УВОДНИ ДИО ОЦЈЕНЕ ДОКТОРСKE ТЕЗЕ

Докторска дисертација мр Дијане Тице под насловом ТРАГИЧНЕ ЈУНАКИЊЕ У ЕНГЛЕСКОМ РОМАНУ ДЕВЕТНАЕСТОГ ВИЈЕКА обухвата 301 куцану страну.

Подељена је на следећа поглавља: 1. Увод (стр. 1-71); 2. *Оркански висови* (стр. 72-100); 3. *Џејн Ејр* (101-141); 4. *Вашир таштине* (142-182); 5. *Воденица на Флоси* (183-229); 6. *Теса из породице Дурбервил* (230-281); 7. *Закључак* (282-291). Библиографија (стр. 292-301) садржи 133 библиографске јединице, рашчлањене у три категорије: примарну, секундарну и ширу литературу.

2. УВОД И ПРЕГЛЕД ЛИТЕРАТУРЕ

Стереотип жене као покорног и смерног „кућног анђела“ доминантан је како у викторијанској литератури, тако и у критичким разматрањима овог књижевног периода. Тај стереотип подразумева да жене, наводно због својих „природних“ карактеристика, треба да буду ограничене на приватну сферу, тачније свој дом, где ће имати прилику да остваре свој пуни потенцијал тако што ће постати добре супруге и нежне мајке и што ће свој дом претворити у уточиште пред најездом окрутног и неморалног пословног света, мушког света. Међутим, промене које су се десиле у друштву, углавном под утицајем индустријске револуције, учиниле су да жене постану свесне чињенице да заслужују више, и да им се мора дати прилика да саме одреде своју улогу у друштву.

Докторска дисертација Дијане Тице бави се управо јунакињама које значајно одступају од описаног стереотипа: оне морају да раде да би преживеле, свесне су недостатака и притисака средине у којој живе, имају јасне ставове о значајним животним питањима, неприлагођене су и страствене бунтовнице у друштву које изнад свега цени конформизам. Њихови покушаји да нешто промене углавном се завршавају неуспехом, понекад истинским страдањем и смрћу. Суштина и смисао њихове егзистенције огледају се пре свега у томе да су покушале, да су се бориле: ова докторска дисертација убедљиво потврђује хипотезу да управо из њихове борбе проистиче и њихова трагичност.

Кандидаткиња у свом раду открива и указује у којој су мери трагичне судбине одабраних јунакиња последица њихових властитих поступака, трагичног гена који

носе у себи, трагичне грешке коју су починиле, или предрасуда и притисака средине којој су припадале. Та врста синтетичког приступа проблему викторијанске јунакиње ретка је и у британској књижевној критици, од викторијанске до оне сасвим савремене, и то овој докторској дисертацији даје посебну, додатну вредност.

Поврх свега, осим тог новог, оригиналног погледа на викторијански роман, докторска дисертација Дијане Тице нуди и детаљан приказ и анализу друштвених прилика и односа у Енглеској деветнаестог века, с посебном усредсређеношћу на статус и положај жене у том свету.

3. МАТЕРИЈАЛ И МЕТОД РАДА

Разматрање улоге жене у викторијанском свету честа је тема у романима тог периода. Дијана Тица је у својој дисертацији промишљено сачинила корпус репрезентативних писаца и дела. Емили и Шарлота Бронте, Вилијам Мејкпис Текери, Џорџ Елиот и Томас Харди, настојали су да у својим делима покажу шта се може десити женама чије понашање одступа од викторијанских норми и које желе да постигну више од онога што им друштвено окружење подразумевано нуди. Пошто већина њихових јунакиња завршава трагично, одабрани романи сагледани су као својеврсна критика друштва које кажњава све који се усуде да доведу у питања принципе и вредности на којима оно почива. Кроз ликове Кетрин Ерншо из *Орканских висова*, Џејн Ејр из истоименог романа, Ребеке Шарп и Амелије Седли из *Вашара таштине* и Тесе Дурбервил из романа *Теса из породице Дурбервил*, кандидаткиња је прецизном аналитичко-синтетичком методом показала у којој мери чињеница да су те јунакиње жене у викторијанском добу доприноси њиховој судбини, те како су њихова полна и класна припадност повезане с класичним трагичним елементима, попут трагичног јунака, трагичне грешке, трагичне ироније, жртвеног јарца, утицаја Бога или богова, судбине и других. А пошто неке од ових јунакиња успевају да преживе, кандидаткиња у раду луцидно објашњава по чему се оне разликују од оних које умиру, те које им активности,

одлуке, или личне карактеристике омогућавају да избегну трагичан крај.

Остварени резултати недвосмислено доказују како валидност корпуса литературе, тако и оправданост избора научног метода примењеног у овом раду. Ти резултати, при том, складно су и уверљиво, а стилски чисто и јасно изведени из хипотеза постављених приликом пријаве теме, из чега проистиче утисак о изузетно високој научној вредности ове докторске дисертације.

4. РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

Докторска дисертација мр Дијане Тице садржи низ оригиналних и значајних, убедљиво и прецизно изведених закључака. У овом вредном научном делу показано је пре свега то како јунакиње викторијанских романа својом трагичном судбином сведоче о томе шта се дешава кад се против појединца удруже деловања класичних и савремених трагичних елемената. Вођене својим унутрашњим немирима, који су настали као последица неусаглашених наслеђених породичних црта, васпитања, образовања, класне и родне припадности, али и под притиском патријархалног друштва, те се јунакиње на крају увек нађу у ситуацији у којој је сваки избор погрешан и неминовно води трагичном исходу.

Све то је у овом раду уверљиво показано и потврђено, баш као и хипотеза по којој с друге стране постоје и јунакиње које се одликују способношћу да се прилагоде наметнутим околностима и наставе са животом у оквирима које им нуди постојећи систем вредности. С једне стране, проницљиво је запазила ауторка дисертације, то би се могло узети као слабост њиховог карактера, пошто оне на тај начин губе део свог идентитета зарад материјалне сигурности или пуког преживљавања. Дијалектички посматрано, међутим, то се може сагледати и као позитивна одлика, будући да показује шта је потребно учинити да би се опстало у реалном свету. Могућност тумачења се повећава, до границе која на крају овог рада наговештава отварање читавог једног новог поља истраживања, постављањем питања да ли је живот који су јунакиње на крају за себе одабрале вредан живљења и да ли би можда за неке од њих било боље да је њихов живот окончан у тренуцима њихових највећих искушења. Међутим, чињеница да су оне преживеле показује да су способне да пронађу срећу и у

конвенционалном животу, за разлику од неприлагођених, „класичних“ трагичних јунакиња попут оних из романа *Оркански висови* или *Воденица на Флоси*. Велики број свежих и релевантних закључака свог опсежног истраживања, спроведеног с истинском посвећеношћу али и чврстом научном утемељеношћу, Дијана Тица је методолошки прецизно, прегледним и јасним стилем изложила у својој докторској дисертацији под насловом *Трагичне јунакиње у енглеском роману деветнаестог вијека*.

5. ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

Докторска дисертација Дијане Тице, под насловом *Трагичне јунакиње у енглеском роману деветнаестог вијека* у потпуности је усклађена с планом истраживања изложеним у пријави тезе. У техничком и структурном погледу, одликује се узорном реализацијом свих методолошких захтева. По својим свеукупним донетима у потпунијем осветљавању романа викторијанске епохе, а тиме и читаве историје енглеске књижевности, ова дисертација представља вредан допринос англистици и науци о књижевности. Висока научна вредност дисертације утемељена је на релевантним теоријским студијама и проницљивом критичком ишчитавању одабраних дела.

На основу укупне оцене рада, Комисија предлаже да се докторска дисертација под насловом *Трагичне јунакиње у енглеском роману деветнаестог вијека* прихвати, те да се кандидаткињи Дијани Тици одобри приступ одбрани рада и стицање академског звања доктора књижевних наука.

Београд – Бања Лука, 8. фебруара 2013.

КОМИСИЈА:

1. проф. др Зоран Пауновић, председник

2. проф. др Татјана Бијелић, члан

3. проф. др Петар Пенда, члан